

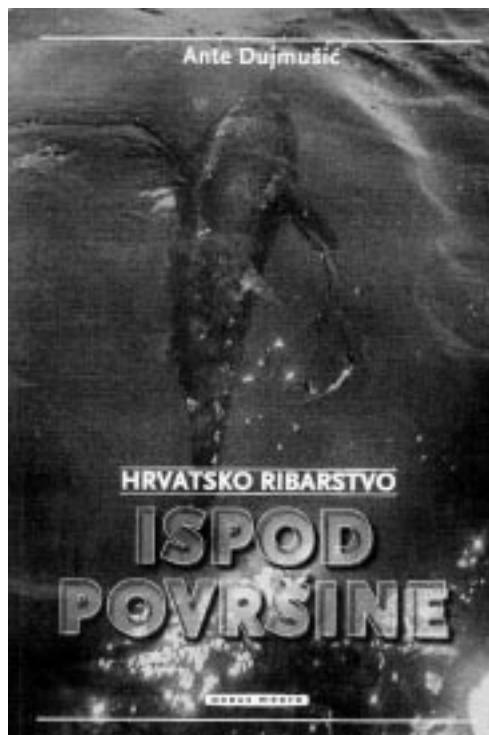
KNJIGA »HRVATSKO RIBARSTVO ISPOD POVRŠINE«

Tragičan trenutak na autocesti doveo nas je u tužnu situaciju da pišemo o knjizi preminulog kolege, studenta i prijatelja dipl. ing. Ante Dujmušića. Ove jeseni predstavljena je njegova knjiga o hrvatskom ribarstvu pod naslovom »Hrvatsko ribarstvo ispod površine«. Izdavač je Rabus Media d. o. o. iz Zagreba, a knjiga sadrži 215 stranica, uključujući slikovne, tablične i grafičke prikaze. Moglo bi se reći da postoje dva temelja koja su utjecala na pisanje te knjige. Prvi je subjektivni — sam autor i njegovo iskustvo, a drugi objektivni, tj. stanje u današnjemu hrvatskom ribarstvu.

Dipl. ing. Ante Dujmušić bio je mladi, ali iskusni ribarstveni stručnjak. Pošto je diplomirao na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, godinama je radio na uzgajalištu riba »Marimirna« u Limskom kanalu, a zatim u Upravi za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske. Ovdje je posebno bio angažiran na poslovima s međunarodnim ugovorima u ribarstvu. Na taj je način stekao bogato iskustvo i u ribarskoj proizvodnji, i u strateškom spoznavanju ribarske politike, i na nacionalnoj i na međunarodnoj razini. Sve to, kao i strast prema ekonomiji (bio je poslijediplomac i na Ekonomskom i na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu) potaklo ga je na promišljanja o ribarstvu danas i sagledavanju budućeg razvoja njegovih pojedinih segmenata.

Objektivni okvir svoje knjige autor iznosi već u prvim rečenicama Uvoda koje glase: »Kako objasniti da zemlja koja može imati skoro više mora nego kopna ima i najskuplju ribu na tržištu od svih njoj susjednih zemalja? Kako objasniti da zemlja s takvim odnosom mora i kopna ima gotovo najnižu potrošnju ribe po stanovniku u regiji? Kako objasniti činjenicu da zemlja koja ima skuplju ribu na domaćem tržištu najveći dio te ribe izvozi po nižoj cijeni i pri tome plaća visoke izvozne carine? Kako objasniti činjenicu da se u takvom izvozu izvozi najskuplja (najkvalitetnija), a istodobno uvozi najjeftinija riba?«

Sve su to teška, ali i ključna pitanja o čijim uzrocima, te mogućim odgovorima autor pokušava promišljati u ovoj knjizi.

Ta aktualna pitanja ipak ne muče samo ribarstvo i samo Hrvatsku. Proizvodnja hrane u Europi, pa tako i ribarstvo prolazi kroz ključne promjene. One su posebno izražene u tranzicijskim zemljama srednje i istočne Europe, koje sve prolaze krizno razdoblje i u ribarstvu i u poljoprivredi općenito. Stoga su primjerice prije nekoliko godina u Budimpešti, a prošle godine i u organizaciji UN/FAO u Rimu organizirane i posebne konferencije koje su pokušale spoznati probleme i ponuditi moguća rješenja. Nekoliko takvih skupova održano je i u Hrvatskoj, što ističe važnost i aktualnost predmeta koji autor obrađuje u ovoj knjizi.

Sama je struktura knjige logična, podijeljena na razmatranja povijesti, sadašnjosti i perspektiva ribarstva, a unutar svakog od tih poglavlja obrađuju se ulov, uzgoj i prerada. Vrlo koristan dodatak knjizi jest i sveobuhvatni adresar znanstvenih, stručnih, proizvodnih, športskih i drugih organizacija i pojedinaca povezanih s ribarstvom, što omogućuje lakše snalaženje svima zainteresiranima za ovu privrednu granu.

U poglavlju o povijesti ribarstva iznosi se vrlo mnogo korisnih informacija. One nisu tek pukom nizanjem povijesnih činjenica, nego su, kao i cijela knjiga, napisane zanimljivo, stalno imajući na umu da budu u funkciji sadašnjosti. Tako autor već u prvom spomenu ribarstva u Hrvata otprije tisuću godina nalazi korijene tzv. ribarskom jalu, jer u toj darovnici doslovno, među ostalim, stoji: »Zbog toga što su se (ribari) često pri diobi ribe svadali i međusobno ranjavali sječimice i parajući, rečeni prior je sa svojim plemićima učinio vijeće po kojem bi se spomenuto ribolovište ustupilo samostanu blaženoga Krševana Kristova mučenika.« Korijene šverca ribe u Italiju nazire već za mletačke vlasti, kada se riba legalno nije smjela prodavati na zapadnu obalu Jadrana. S druge strane, dolaskom austro-ugarske vlasti započinje kakva-takva statistika, te razvoj prerade ribe.

Poglavlje koje obrađuje sadašnjost hrvatskog ribarstva je najopsežnije i obuhvaća polovicu cijele knjige. Ovdje se nastoji dati »dijagnoza« sadašnjega stanja u ribarstvu da bi se lakše našla adekvatna rješenja. Uz standardne dijelove, ovaj dio knjige sadrži i dva dodatna potpoglavlja — »Tople vode hrvatskog ribarstva«, u kojem autor problematizira pojedina recentna zbivanja u ribarstvu, te »Marketing«, kao nešto od čega svaka čovjekova privredna djelatnost mora krenuti. Time autor izražava i osobne afinitete prema ekonomskoj znanosti.

Perspektive hrvatskog ribarstva u posljednjem poglavlju dipl. ing. Ante Dujmušić vidi na tragu zaključaka prije spomenutih međunarodnih skupova. On u knjizi otvoreno prikazuje probleme i hrabro iznosi stavove koji su u trendu suvremenih europskih promišljanja, a budući da oni nisu uvijek najpovoljniji za bezrezervnu apologetiku ribarstva, mogu izazvati i polemične reakcije. Uostalom, i sam naslov knjige upućuje na ovakav pristup. Knjiga nije zamišljena kao znanstveno, nego stručno-popularno djelo, pa je tako treba i procjenjivati. Njezin je doprinos svakako spoznavanje ribarstva iz novog kuta, koji nije opterećen politikom velikih brojeva, u ulovu i uzgoju, nego realnim

pristupom u novim okolnostima, vodeći računa ponajprije o socijalnim, ekonomskim i ekološkim čimbenicima.

Knjiga je pisana na zanimljiv i tečan način, tako da lako može zainteresirati sve koji žele promišljati ribarsku problematiku. Stoga je namijenjena širokom krugu onih koji se zanimaju za stanje i perspektive hrvatskog ribarstva. To nisu samo znanstvenici i stručnjaci u ribarstvu, koji i sami svakodnevno promišljaju njegov položaj, nego i profesionalni ribari, uzgajivači riba, riboprerađivači i športski ribolovci. Bilo bi korisno da knjigu prouče i svi koji moraju planirati razvoj ne samo ribarstva nego i poljoprivrede, te općenito gospodarstva u Hrvatskoj. Osim toga, ova knjiga može poslužiti kao korisna pomoćna literatura studentima prirodnih usmjerenja, kao što su agronomi, biolozi, biotehnolozi, veterinari i dr., ali i studentima ekonomskih usmjerenja kao primjer cjelovita problematiziranja jedne privredne grane.

Iako se u knjizi nailazi na lektorske ili tiskarske pogreške, a dobri znalci problematike mogu uočiti i ponešto faktičnih nepreciznosti, to joj bitno ne umanjuje kvalitetu. Stoga ta knjiga ostaje vrijedna i živa uspomena na svojega autora dipl. ing. Antu Dujmušića. Njezina je namjera bila da uzburka valove i ispod i iznad površine hrvatskog ribarstva. Nažalost, Ante po njima više neće moći ploviti i na eventualne polemike neće moći odgovoriti.

Prof. Tomislav Treer, dr. sc.